

VN/1227/2024

Suomen ylioppilaskuntien liiton lausunto hallituksen esityksestä jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta koskevaksi lainsäädännöksi

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä sekä työ- ja elinkeinoministeriötä valmistelusta sekä mahdollisuudesta lausua jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta koskevasta lausunnosta.

Osaamistiedot:

Onko ehdotettu laki valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen osaamistietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

SYL pitää lakia suurimmaksi osaksi selkeänä. SYLin näkemys on, että osaamispolun toimeenpanossa on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, miten osaamisprofiilin tiedon ilmoitetaan. Osaamistietojen tulisi olla yhteismitallisia ja vastata yksilöiden todellista osaamista, jotta palvelun käyttäjillä olisi todellinen mahdollisuus tutkia ja vertailla heidän kouluttautumisvaihtoehtojaan. Tämä voi osoittautua haasteelliseksi, mikäli osaamisen ilmoittaminen on täysin riippuvaista yksilön omasta harkinnasta ja subjektiivisesta kokemuksesta. SYL katsoo, että olisi perusteltua pohjata osaamistiedot yksilöiden suorittamiin tutkintoihin, tutkintojen osiin, opintojaksoihin tai muuhun todennettavaan osaamiseen kuten erikoistumis- ja täydennyskoulutukseen sekä osaamismerkkeihin. Tämä edistäisi yksilön mahdollisuuksia jäsentää omaa osaamistaan ja lisäisi palveluun tallennettujen osaamistietojen luotettavuutta.

Lisäksi lain soveltamiseksi tulisi määritellä termi jatkuva oppiminen.

Onko teillä huomioita osaamistietojen hyödyntämismahdollisuuksista ja reunaehdoista pykälissä 7 ja 8?

SYL pitää kannatettavana osaamistietojen anonymisointia ja niiden hyödyntämistä koulutusjärjestelmän kehittämisessä. SYL pitää tärkeänä, että suostumuksen antamisen ja peruuttamisen menettelytavat ovat selkeitä ja yleisesti yksilöiden tiedossa. Näin ollen on kiinnitettävä erityistä huomiota suostumuksen ehdoista viestimiseen palvelun käyttäjille.

Muita huomioita ehdotetusta osaamistietovarantoa koskevasta sääntelystä?

SYL pitää ensisijaisen tärkeänä, että tekoälyn ja automaattisen profiloinnin hyödyntämisessä huomioidaan sen mahdolliset riskit vähemmistöille ja haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille. Riskinä on, että palvelun tuottamissa ehdotuksissa syntyy yksilöiden henkilökohtaisiin ominaisuuksiin perustuvia vinoumia käytetyn tekoälymallin toimesta.

Koulutustarjonnan tiedot:

Onko opinto- ja tutkintorekisterilakiin ehdotettu luku jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan tietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

Kokonaisuus on selkeä.

Onko palveluun sisällytettävä, pykälien 22 b ja 22 c mukainen koulutustarjonta tarkoituksenmukainen?

Koulutustarjonta on tarkoituksenmukainen.

Muita huomioita ehdotetusta koulutustarjonnan tietovarantoa koskevasta sääntelystä?

SYLillä ei ole muita huomioita koulutustarjonnan tietovarantoa koskevasta sääntelystä.

Muut huomiot:

SYL pitää kannatettavana, että kehitetään yksilön mahdollisuuksia suunnitella koulutustaan ja työuraansa yhdessä palvelussa nykyisten hajautettujen palveluiden sijaan. Ei muuta huomioitavaa.

Lisätietoja:

Nikolas Bursiewicz

Koulutuspolitiikan asiantuntija (korkeakoulutuksen laatu, opintoasiat, työelämä, jatkuva oppiminen)
041 515 2230, nikolas.bursiewicz@syl.fi